

Marbury v. Madison

Zrod ústavního soudnictví v USA

Michal Bobek

Pravomoc soudního přezkumu aktů státní moci je dnes chápána jako nezbytná součást moderní ústavní teorie. Tato pravomoc pověřuje onu "nejméně nebezpečnou moc ve státě"¹ přezkumem aktů moci výkonné či zákonodárné co do jejich souladu s ústavou. Dojde-li k závěru, že některý z aktů je neslučitelný s ústavou, neaplikuje jej. Faktický dopad takové pravomoci je obrovský.² Zrození principu soudního přezkumu v ústavním systému Spojených států amerických je spatřováno v rozhodnutí případu *Marbury v. Madison*.³ Naší snahou bude nejprve popsat okolnosti případu v jeho historickém a politickém kontextu, dále analyzovat samotné rozhodnutí soudu a na závěr zhodnotit jeho dopad na ústavní systém Spojených států.

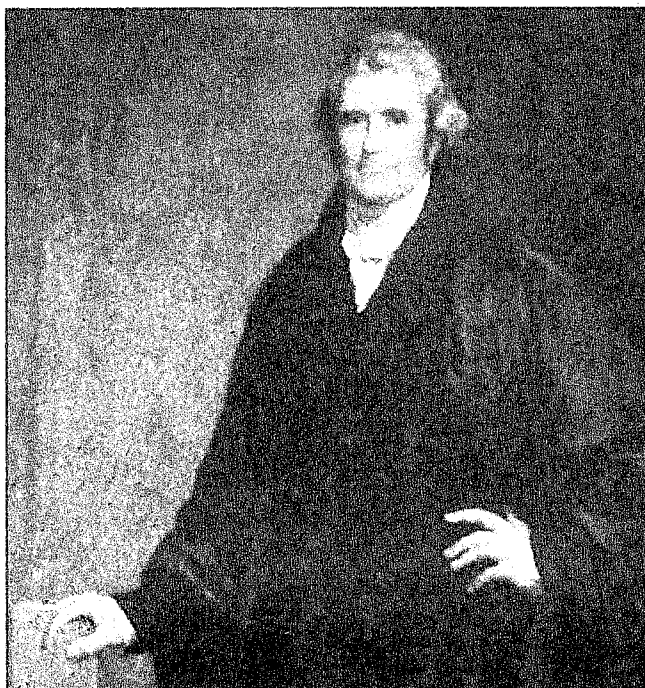
Historický a politický kontext

Je podzim roku 1800. Strana Federalistů,⁴ jsouc u moci od doby přijetí **Ústavy Spojených států**, byla poražena stranou republikánskou. Ačkoliv éra vlády Federalistů se chýlí ke svému konci, vláda vedená prezidentem Adamsem zůstává v úřadu až do 4. března 1801, kdy končí její funkční období.⁵

Jelikož se Federalisté konce své politické moci obávali, rozhodli se proti Republikánům, těmto „nebezpečným a radikálním volnomyšlenkářům v otázkách náboženství, přátelickům Francouzské revoluce“,⁶ vybudovat pevnost chránící federalistické principy, kterou by nebylo tak lehké dobýt. S tímto záměrem schválil v únoru 1801 Federalisty kontrolovaný kongres nový **Zákon o soudní moci**, který mimo jiné opravňoval prezidenta Adama navrhout 16 nových federálních soudců. O dva týdny později schválil Kongres další zákon, který udělil prezidentovi pravomoc jmenovat dle volného uvážení smírčí soudce pro District of Columbia.

Ve vládě prezidenta Adama nastaly, přes skutečnost že byla již u konce s dechem, rušné dva týdny. Prezident Adams záhy zaplnil nově vzniklé soudní posty loajálními Federalisty. Tito nově jmenovaní soudci vešli do americké historie pod označením „*půlnoční soudci*“⁷ pro jejich spěšné jmenování dva dny před převzetím úřadu prezidentem Jeffersonem. Federalisté se snažili odůvodnit jmenování nových soudců potřebou většího počtu soudců pro zvětšující se národ. Jefferson ale chápal celou záležitost odlišně. "Ve volbách poražení Federalisté se uchýlili do justičního důchodu" zuřil Jefferson „a doufají, že z tohoto pevnění ... rozbijí všechny republikánské bašty.“⁸

Jmenování Johna Marshalla, jedné z vedoucích postav

John Marshall (1755 - 1838)

strany Federalistů, čtvrtým předsedou Nejvyššího soudu Spojených států bylo jedním z Adamsových spěšných jmenování v závěrečných týdnech jeho vlády. V okamžiku jeho jmenování zbýval pouze jeden měsíc do Jeffersonova nástupu. Na Adamsovu žádost zůstává Marshall až do konce Adamsova funkčního období coby jeho státní tajemník.

Vyhotovování jmenovacích listin zaměstnalo prezidenta Adama a jeho státního tajemníka až do pozdní noci posledního dne před Jeffersonovým nástupem do úřadu. Jmenování poslední skupiny navržených soudců Senát odsouhlasil až 2. března. Marshall měl tudíž plné ruce práce s podpisováním a pečetěním jmenovacích listin. Několik z nich přitom zapomněl odeslat.

Nazítří nový prezident Jefferson při prohlídce svého úřadu našel nedoručená jmenování na stole. Prezident Jefferson je prostřednictvím svého státního tajemníka Jamese Madisona odmítl doručit a rozhodl se s nimi nakládat jako s akty nicotnými. Rostoucí nepřátelství Kongresu - nyní ovládaného Republikány - vůči soudnictví a především vůči Nejvyššímu soudu mělo za následek zrušení zasedání Soudu v červnu a prosinci 1802. Případ *Marbury* proto mohl být projednán až v únoru 1803.

Okolnosti případu

William Marbury byl jedním ze smírcích soudců jmenovaných Adamsem pro District of Columbia, který své jmenování neobdržel. Žaloval proto nového státního tajemníka, Jamese Madisona, prvoinstanční žalobou u Nejvyššího soudu a domáhal se tak vydání soudního příkazu (*writ of mandamus*), který by Madisona přiměl mu jeho jmenování doručit. Pravomoc vydat takový příkaz byla Soudu svěřena ustanovením **Zákona o soudní moci** z roku 1789.

Soud a především jeho předseda Marshall byli postaveni před dilema. Vydáním žádaného příkazu by Marshall zřejmě vystavil autoritu soudu v šanc, neboť prezident Jefferson se již v předstihu jasně vyjádřil, že nemá v úmyslu Marburymu jeho jmenování doručit, i kdyby mu to bylo Soudem náležitě nařízeno. Na druhou stranu, kdyby se Marshall podřídil realitě a politické situaci a vydání příkazu odmítl, byl by v řadách Republikánů považován za zbabělce. Jinou otázkou, která vzbuzuje pochybnosti v případě *Marbury*, je zjevná Marshallova osobní angažovanost a z toho pramenící zaujatost ve sporu. Nebyl právě on osobou, která podepisovala a pečtila inkriminovaná jmenování a která měla povinnost je řádně doručit? Neměl se Marshall v zájmu spravedlivého procesu prohlásit podjatým v dané věci a tím vyloučit sám sebe z rozhodování?

Za takto problematických okolností vynesl předseda soudu Marshall dne 24. února 1803 rozhodnutí Nejvyššího soudu ve věci *Marbury v. Madison*. Toto rozhodnutí je některými autory nazýváno „mistrovským strategickým tahem.“⁹ Zkoumáním tohoto prohlášení se zabýváme níže. „Pravdou však zůstává, že Marshall dokázal zřetelně artikulovat nárok soudní moci na autoritu, aniž by se dopustil kroků, které by vyprovokovaly politickou odvetu proti Nejvyššímu soudu.“¹⁰

Rozhodnutí Soudu

Nejvyšší soud rozdělil svůj nálezný do třech hlavních bodů.

- 1) Měl Marbury nárok na doručení svého jmenování?
- 2) Jestliže tomu tak je, zajišťují mu zákony této země nápravu ve věci porušení jeho práva?
- 3) Jestliže ano, může Nejvyšší soud vydat soudní příkaz (*writ of mandamus*) státnímu sekretáři coby soud prvoinstančně příslušný?

Pokud se týče první otázky, došel Marshall k závěru, že „jmenování do funkce je učiněno v okamžiku, kdy prezident podepíše jmenovací listinu. Celý akt je perfektní v momentě, kdy byla na jmenovací listinu připevněna státním sekretářem pečeť Spojených států amerických.“¹¹ Bez ohledu na pozdější nedoručení listiny samé, „Marbury získal právní nárok na svůj úřad, který je chráněn zákony této země. Soud proto nenabliží na odepření doručení jmenovací listiny jako na akt nemající právní základ, ale jako na porušení nabytých práv.“

Názor Soudu na druhý bod byl, že je naprosto základním požadavkem občanské svobody, aby každé porušení práva došlo nápravy. Jednoduše řečeno, každé právo musí být

chráněno sankcí, jinak ztrácí svůj význam. Spojené státy jsou právním státem - musí proto zajistit opravný prostředek pro každé porušení nabytých práv.

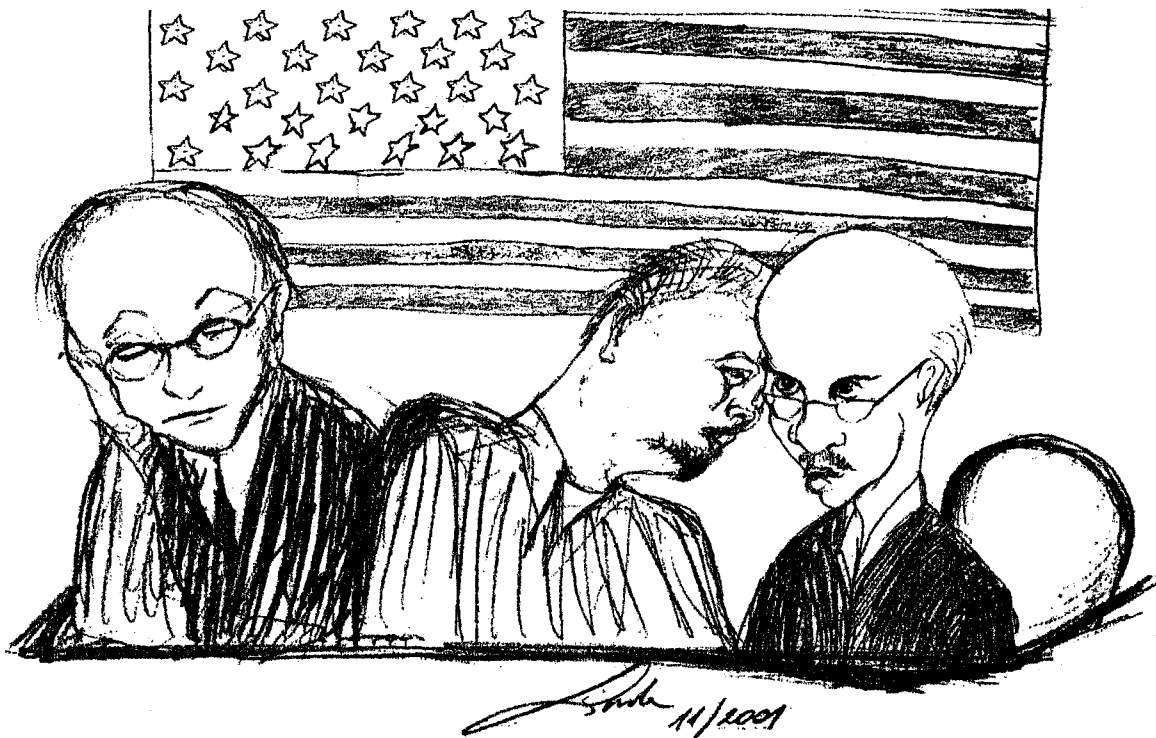
Marshallova další argumentace se zaměřuje na vyzdvihnutí rozdílu mezi právními a politickými akty administrativy. Jak Marshall poznamenal, soudní náprava škody způsobené vládou není možná v případech, kdy je rozhodování o věci samé svoji povahou politické anebo v okamžiku, kdy je prezidentovi ponechána možnost volné úvahy. Ale v momentě, kdy práva poškozených jednotlivců závisejí na zákonem stanovené povinnosti, tato práva mohou být soudně vynutitelná.

Nejpodstatnější otázka však stále zůstává - je možno vydat soudní příkaz namířený proti exekutivě v případě pana Marburyho? Marshall říká NE a činí, ovšem pouze na první pohled, jakýsi úkrok stranou. Jádro a brilantnost celého případu *Marbury v. Madison* spočívá v Marshallově argumentaci ohledně rozporu mezi prvoinstanční příslušností Nejvyššího soudu dané mu **Ústavou** a **Zákonem o soudní moci** z roku 1789. Dle Článku III, odstavce 2 **Ústavy Spojených států** je Nejvyšší soud příslušný coby soud první instance „v případech týkajících se velvyslanců, ostatních veřejných správců a konzulů“ a v případech, kdy „stranou sporu je stát.“ Odstavec 13 **Zákona o soudní moci** z roku 1789 však, dle Marshallova názoru, který není bez výhrad, podstatně rozšířil příslušnost Nejvyššího soudu jako soudu první instance. Případ pana Marburyho spadl do kompetence Soudu dle dikce zákona;¹² nikoliv však dle textu Ústavy.

Marshall vyložil text III. článku **Ústavy** striktně. Dle jeho názoru, příslušnost Nejvyššího soudu v první instanci je dána výlučně taxativním výčtem v **Ústavě**. „*Pozitivní výčet je často interpretován jako popření všech dalších, vysloveně neuvedených eventualit. Proto pravomoc ... vydat soudní příkaz vůči státnímu úředníkovi se nezdá být zaručena Ústavou...*“ Na základě svého výkladu shledal Marshall zřejmý konflikt mezi ustanovením **Ústavy** a zákonem, schváleným Kongresem. Může se však zákon, který odporuje **Ústavě**, stát zákonem, táže se Marshall?

Předpokladem další Marshallovy argumentace je přesvědčení, že lidé v okamžiku, kdy si ustanovují svoji vládu, jí udělují též závazné pokyny pro způsob jejího výkonu, které mají charakter vynutitelného práva. Marshall se domnívá, že v okamžiku ustavení svého způsobu vlády má lid dvě možnosti. Buď vytvoří vládu s obecně ustanovenými pravomocemi, anebo si zvolí vládu s vymezenými a limitovanými pravomocemi.¹³ „*Vláda Spojených států patří mezi poslední zmínovanou kategorií. Pravomoci moci zákonodárné jsou vymezeny a limitovány. A aby o mezích těchto pravomocí nepanoval spor nebo nebyly zapomenuty, Ústava je psaná. Pro jaký jiný účel by pak byly pravomoci omezeny a jejich omezení sepsána, kdyby tyto meze mohly být kdykoliv těmi, které mají omezovat, volně překračovány?*“

Dle Marshallova názoru neexistuje žádná střední kategorie mezi jím vytyčenými druhy vlády. Tento závěr nás, dle

„Taky míváte takovej den, kdy vám všechno přijde protiústavní?“

jeho názoru, vede k pouhým dvěma východiskům: buď chápeme ústavu jako jakýsi „nadřazený, nejvyšší právní předpis,“ anebo dovolíme, aby byla moc zákonodárna naprosto neomezená. Je-li moc zákonodárna mocí neomezenou, pak „psané ústavy jsou nesmyslné pokusy“ o omezení moci zákonodárné. Lid Spojených států, dle Marshallova náhledu, zamýšlel dáti sobě psanou ústavu, obsahující základní principy, které budou vázat vládu v budoucnosti. Tento předpoklad umožňuje Marshallovi uzavřít, že „právní předpis moci zákonodárné, který je v rozporu s Ústavou, je neplatný.“¹⁴

V závěrečné části svého rozhodnutí Marshall znovu zdůrazňuje základní předpoklady soudního přezkumu federálního zákonodárství co do jeho souladu s Ústavou. Marshall suše konstatuje, že „Stanovit, co je právem, je se vši určitostí pravomocí a povinností moci soudní.“ A je-li tomu tak, pak „...soudy mají zjistit, co říká Ústava. A je-li Ústava nadřazena jakémukoliv obyčejnému zákonu, pak je to Ústava a nikoliv obyčejný zákon, která bude mít navrch v případě, kdy oba předpisy upravují stejný případ.“

Marburyho žaloba byla tudíž pro nedostatek příslušnosti dle článku III Ústavy Spojených států odmítnuta. K článku 13 Zákona o moci soudní v rozsahu, v jakém odporoval Ústavě, nebylo přihlédnuto.¹⁵

Dopad rozsudku *Marbury v. Madison*

Marshallovo rozhodnutí vzbudilo, přes svůj nesporný význam, ve své době málo rozruchu.¹⁶ Jedním z důvodů se zdá být skutečnost, že ačkoliv je případ *Marbury v. Madison* často předkládán coby zakládající kámen soud-

ního přezkumu aktů státní moci, myšlenka sama zjevně nebyla v době Johna Marshalla natolik překvapující. Právní historici vyzdvihují čtyři hlavní zdroje myšlenek,¹⁷ kterými mohl být předseda soudu Marshall ovlivněn při psaní svého rozhodnutí. Zmíňme se krátce o těch hlavních. Je však nutno podotknout, že v této otázce nepanuje jistota, neboť Marshall ve svém rozhodnutí nikde neuvádí žádný odkaz na skutečný pramen svých názorů.

Prvním pramenem se zdá být vliv anglické právní kultury. Bylo ustálenou zvyklostí britského imperiálního parlamentu, tedy parlamentu majícího legislativní suverenitu nad odvozenými a delegovanými parlamenty v koloniích, držet legislativní počiny svých kolonií v rámci jejich zakládajících statutů.¹⁸ Tak musely být veškeré legislativní počiny přijaté v koloniích, předloženy parlamentu ve Westminsteru ke schválení, kde byly podrobeny přezkumu, zda-li se pohybují v rámci svěřených kompetencí.¹⁹ Případné neschválení (po určitou dobu vykonáváno orgánem judičiálním - Privy Council) mělo za následek neplatnost koloniálního právního předpisu. Někteří autoři též poukazují na aplikaci principů racionality a soudnosti vytvořených případem *Dr. Bonhama*²⁰ v otázkách přezkumu schválených právních předpisů.

Druhý proud zkoumání historických vlivů je ponejvíce preferován americkými akademiky. Ústava Spojených států je často nekriticky považována za legislativní mistrovské dílo a velká pozornost je věnována legislativnímu záměru „otců ústavodárců.“ Zachovalé výroky tvůrců ústavy vedly americkou právní nauku k přesvědčení, že „bylo nepochyb-

ným záměrem tvůrců Ústavy stvořit jakýsi režim soudního přezkumu v rámci nového ústavního řádu.²¹

V této souvislosti je též často poukazováno na Listy Federalistů. Již Hamilton zastával tvrzení, že **Ústava Spojených států** je svojí podstatou ústavou omezující státní moc. „...Každý akt odvozené moci, který je v rozporu s obsahem zmocnění na základě kterého je vykonáván, je neplatný.“²²

V neposlední řadě, ze soudních případů na úrovni států Unie z období před rozhodnutím v případě *Marbury* a těsně poté vyplývá, že idea soudního přezkumu aktů státní moci nebyla soudům členských států Unie nikterak cizí.²³ Svě opodstatnění má tedy i názor, že v případě *Marbury* došlo pouze k pozvednutí tohoto principu na federální úroveň a jeho první jasné artikulaci.

V rovinně politické by samotné Marshallovo rozhodnutí, kterým odmítl vydat požadovaný soudní příkaz, nezavdalo Republikánům žádnou záminku k útoku. Marshall však ve své argumentaci podstatně překročil rámec nutný pro zdůvodnění svého rozhodnutí a neodpusť si poznamenat, ač to samo o sobě nebylo pro *ratio* případu relevantní, že kdyby *Marbury* žaloval u příslušného soudu, soud by mu zřejmě vyhověl a soudní příkaz vydal. A co více - Marshall ve svém odůvodnění otevřeně kritizuje administrativu za nedoručení sporných jmenovacích listin. Bouřlivá reakce na tuto kritiku v řadách Republikánů však zcela zastínila princip soudního přezkumu, který má pro omezení státní moci zásadní význam. Co se ve skutečnosti událo, mistrně vystihl Robert McClonsky: „Rozhodnutím v případě *Marbury*, kterým bylo řečeno, že Kongres nemůže protiústavně rozšířit příslušnost Nejvyššího soudu, se Soud vmanévroval do brilantní pozice, ve které mohl jedním dechem odmítnout a zároveň uzurpovat moc.“²⁴

Poznámka na závěr

Nepochybně lze v případě *Marbury v. Madison* nalézt mnoho sporných bodů. Tato diskuse však výrazně přesahuje rámec tohoto článku. Nejsilnější výhradou se zdá být prosté zjištění, které je zřejmě při studiu textu rozhodnutí, totiž že výchozí Marshallova pozice ohledně charakteru **Ústavy** je pouhým souborem presumpcí a tvrzení, která navíc, ve své podstatě, nemusí nutně vést pouze k závěrům, které z nich Marshall činí. Plyne snad z předpokladu, že si lid ustavil vládu s omezenými pravomocemi, nevyhnutelně skutečnost, že si tím pro řízení svého vlastního demokratického života ustavil jediný psaný dokument? Znamená snad psaná ústava *eo ipso* volbu moci soudní jako jejího výlučného interpreta? Jestliže ano, je taková judiciální interpretace bezpodmínečně závazná pro veškerou státní moc?²⁵

Je proto nutno vidět Marshallovo rozhodnutí jako volbu, kterou provedl určitý člověk v určitý okamžik a která zajisté nebyla jediná možná. Každý právník se ve světě práva nutně čas od času dostane na jakousi křižovatku. Z této křižovatky je možno se vydat různými směry, přičemž každá z možných cest je solidně odůvodněna. Pouze prioritou argumentačních

přínosů a hodnot je odlišná. Ovšem v okamžiku, kdy je jedna cesta vybrána, davy dalších poutníků přetvoří vybranou pěšinu v hlavní tah a ostatní možné cesty, nyní zarostlé plevelem, jsou zapomenuty. V případě, že poutník, který inkriminovanou cestu vybírá, je předseda Nejvyššího soudu, jeho volba je směrodatná pro celý národ. Tato myšlenka byla výtečně vystižena soudcem Nejvyššího soudu Felixem Frankfurterem: „Troufám si říci, že odvaha projevená v případě *Marbury v. Madison* není tvrzením, že užitá argumentace není dokonalá a závěry nejsou jediné možné, nikterak znevažována. Jsem si vědom, že od dob Marshallových a, jak se domnívám, snad skrze zkušenosti jím uvedené v život, jsou jeho závěry v případě *Marbury v. Madison* chápány anglofonními soudy jako implikovaný a nepostradatelný charakter psané Ústavy.“²⁶

Jak již bylo zmíněno, pravomoc soudního přezkumu utvářela právo a politický život ve Spojených státech výjimečným způsobem. Umožnila totiž Nejvyššímu soudu vstoupit do světa politiky a stát se, namísto již zmiňované „nejméně nebezpečné moci ve státě,“ skutečným hráčem v ústavním systému Spojených států. Lze bez nadsázky říci, že rozhodnutí Nejvyššího soudu, založena na principu ustanoveném případem *Marbury v. Madison*, mnohdy formovala celý národ. Za všechna rozhodnutí je možno zmínit kupříkladu *Roe v. Wade*,²⁷ *Brown v. Board of Education of Topeka*²⁸ nebo *McCulloch v. State of Maryland*.²⁹

¹ In: Hamilton, A., *The Federalist* (Listy Federalistů), No. 78 (On The Judiciary Department).

² O čemž může svědčit i skutečnost, že každé seriózně pojaté dílo o ústavním systému Spojených států je uvozeno kapitolami popisující zrod tohoto principu - případem *Marbury v. Madison*. Viz např., Tribe, *American Constitutional Law*; Nowak, *Constitutional Law*, etc.

³ 5 U.S. (1 Cranch) 137, 2 L.ED. 60 (1803).

⁴ Politické spektrum ve Spojených Státech ke konci 18. století mělo dva hlavní aktéry - stranu Federalistů (A. Hamilton, J. Adams), tj. stranu hájící zájmy nově vzniklé federace a federativního uspořádání, podporující novou Ústavu a centrální instituce. U moci byla v letech 1789 - 1801, poté zaniká. Naproti tomu strana Republikánů (či anti-federalistů), *de facto* dnešní strana demokratická (Jefferson, Madison, Monroe) se seskupila v osmdesátých letech 18. století coby strana odpůrců silné centrální moci Unie a extensivního výkladu nové Ústavy.

⁵ Dodatek č. XX Ústavy Spojených států, který zkracuje čas mezi údobím po prezidentských volbách a nástupem nového prezidenta do úřadu byl ratifikován až v roce 1933.

⁶ In: McKenna, *The Drama of Democracy*, str. 326.

⁷ In: Dowling, *Cases and Materials on Constitutional Law*, str. 42.

⁸ In: Davidson et al., *Nation of Nations*, str. 305 a 306.

⁹ In: Dowling, *Cases and Materials on Constitutional Law*, str. 44.

¹⁰ In: Nowak, *Constitutional Law*, str. 3.

¹¹ Následující citace *kurzívou* pocházejí z elektronické verze případu *Marbury v. Madison* z databáze Cornell University, School of Law (<http://supct.law.cornell.edu/supct/cases/historic.htm>).

¹² Zákon sám rozšiřoval prvoinstanční příslušnost Nejvyššího soudu na všechny případy, kdy se žalobce dožaduje vydání soudního příkazu (zákazu) vůči

jakémukoliv úředníku Spojených států amerických.

- ¹³ Srovnaj argumentaci A. Hamiltona v Listu Federalistů č. 78 (viz. výše).
- ¹⁴ Zde si již není možno nepovšimnout jasně rozluky od anglických právních a ústavních tradic (mj. tradiční suverenity parlamentu). Marshallovy závěry na tomto místě zjevně inklinují spíše ke klasické francouzské doktríně Abbé Sieyèse (dělba *pouvoir constituant* a *pouvoir constitué*).
- ¹⁵ Je dobré si uvědomit (Hlavně v okamžiku nářků z českého Ústavního soudu), že Nejvyšší soud USA nemá pravomoc zrušit zákon Kongresu. To může učinit pouze Kongres sám. Vydá-li totiž Nejvyšší soud rozhodnutí o neústavnosti určitého předpisu, znamená to neaplikaci tohoto předpisu v daném případě (*inter partes*), nikoliv pravomoc negativního zákonodárství (účinek *erga omnes*), jaké se těší evropské soudy ústavní. Každému soudnému člověku je však jasné, že bude-li se v budoucím případě dovolávat protiústavního ustanovení, nebude k němu (opět) přihlédnuto - pokud předpis sám již nebyl zrušen. Soud tedy postupuje přes právo precedenční. Blíže srovnaj Zákon o Ústavním soudu (č. 182/1993 Sb.) a např. Tribe, *American Constitutional Law*, str. 27 an.
- ¹⁶ In: McKenna, *The Drama of Democracy*, str. 323.
- ¹⁷ In: Nowak, *Constitutional Law*, str. 11 an.
- ¹⁸ V podstatě stejná doktrína, kterou Velká Británie užívala v případě všech svých kolonií, čímž rezervovala neomezenou suverenity parlamentu výlučně pro Westminsterský parlament. Blíže viz. *Manuel and Others v. Attorney General* (1982) 3 All ER 822, *Blackburn v. Attorney General* (1971) 2 All ER 1380, příp. jakékoliv standardní dílo o Britské ústavě (např. Wade, Bradley: *Constitutional and Administrative Law*, 11th Ed., Longman 1993, Barnett, H.: *Constitutional and Administrative Law*, 2nd Ed., Cavendish Publishing Ltd. 1998 apod.).
- ¹⁹ Široce rozpracovaná doktrína, která je základem dnešního soudního přezkumu ve Spojeném království (*ultra vires* = přesahující rozsah svěřených pravomocí). Dále viz např. Craig, P.P., *Administrative Law*, 3rd Ed., Sweet & Maxwell, 1994, nebo učebnice uvedené výše.
- ²⁰ Sir Edward Coke, Lord Chief Justice, se mamě pokusil o zavedení soudního přezkumu aktů zákonodárné moci tvrzením, že "Je-li zákon parlamentu v rozporu s obecně chápaným právem a rozumem, nechť je korigován principy common law a prohlášen neplatným". *Dr. Bonham's case*, 8 Coke Rep. 107, 116-121 (C.P. 1610).
- ²¹ In: Nowak, *Constitutional Law*, str. 12.
- ²² In: Hamilton, Listy Federalistů č. 78.
- ²³ Viz např. *Holmes v. Walton*, 4 Am. Hist. Rev. 456 (1899) - případ ze státu New Jersey, kdy došlo ke konfliktu mezi ústavou a zákonem ohledně složení porot

v trestních případech, *Trevett v. Weeden*, 2 Chandler's Crim. Tr. 269 (1844) - Rhode Island, *Kemper v. Hawkins*, 1 Va.Cas. 20 (1793).

- ²⁴ In: Tribe, *American Constitutional Law*, str. 26.
- ²⁵ Pro seriózní diskusi slabin rozsudku viz Nowak, *Constitutional Law*, str. 6 an., Tribe, *American Constitutional Law*, str. 23 an., Van Alstyne, *A Critical Guide to Marbury v. Madison*, 1969 Duke L.J. 1.
- ²⁶ In: Frankfurter, F., John Marshall and the Judicial Function, 69 Harv. L. Rev. 217, str. 219 (1955).
- ²⁷ 410 U.S. 113 (1973).
- ²⁸ 349 U.S. 294 (1955).
- ²⁹ 17 U.S. (4 Wheat.) 316, 4 L.Ed. 579 (1819).

Literatura:

- Cox, A., *The Court and The Constitution*, Houghton Mifflin, 1987.
- Cushman, R., *Cases in Constitutional Law*, 6th Ed., Englewood Cliffs, N.J., Prentice-Hall, Inc., 1984.
- Davidson, Gienapp, Heyman, Lytle, and Stoff, *Nation of Nations: A Narrative History of the American Republic*, McGraw-Hill, 1990.
- Dowling, N.T., *Cases and Materials on Constitutional Law*, 7th Ed., Brooklyn The Foundation Press, 1965.
- Frankfurter, F., John Marshall and the Judicial Function, 69 Harv. L. Rev., 217, 1955.
- Lasser, W., *Limits of Judicial Power; The Supreme Court in American Politics*, Chapel Hill, 1986.
- McKenna, R., *The Drama of Democracy; American Government and Politics*, 2nd Ed., The Dushkin Publishing Group, Inc., 1994.
- Nowak, J.E., Rotunda, R.D., *Constitutional Law*, 4th Ed., West Publishing Co., 1991.
- Tribe, L.H., *American Constitutional Law*, 2nd Ed., The Foundation Press, 1988.

WWWWeb:

- <http://supct.law.cornell.edu/supct/cases/historic.htm>
- <http://guide.lp.findlaw.com/>
- Federalist papers online - www.law.emory.edu/federal/federalist

Michal Bobek je studentem čtvrtého ročníku Právnické fakulty a Fakulty sociálních věd, oboru mezinárodních vztahů, Univerzity Karlovy v Praze. V současnosti studuje na Université Libre de Bruxelles a na Katholieke Universiteit v Bruselu. Je členem redakční rady časopisu *Common Law Review*.